

KARLSHAMNS KOMMUN
info@karlshamn.se

2023-11-09

1 (22)

Dnr SI 2023:5391

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning av anpassad
grundskola vid Navetskolan
i Karlshamns kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Navetskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fem områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i *hög utsträckning*, i *flera delar* eller i *låg utsträckning*. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Navetskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn bör tydliggöra och motivera hur skolans förbättringsåtgärder är framtagna för att skapa större delaktighet i utvecklingsarbetet hos skolans personal.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under rektorns ledning, utveckla arbete med att anpassa undervisningen så att den möter samtliga elevers nivå.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med sin personal, skapa ett strukturerat och planerat arbete så att alla elever får delta i aktiviteter som bidrar till att ge förutsättningar för ett aktivt samhällsliv.

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i flera delar ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver styra innehållet på konferenser om bedömning och betygsättning i syfte att utveckla lärarnas bedömarkompetens.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver stötta rektor i arbetet med att förbereda elever för ett aktivt deltagande i samhällslivet samt med att skapa kontaktytor i närsamhället.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **29 april 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:5391) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 4, 5, 9–10 §§, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ och 11 kap. 2-3, 5, 8, 13 § skollagen (2010:800).

Läroplan för anpassade grundskolan (Lgra22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattade motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn kontinuerligt följer upp arbetet inom skolan genom dokumentation och olika möten samt att rektorn gör analyser av insamlat underlag och vidtar nödvändiga förbättringsåtgärder, men åtgärderna är inte förankrade hos all personal vilket gör att det blir svårt för rektorn att följa upp vilken effekt åtgärderna ger i verksamheten. Vidare visar granskningen att rektorn organiserar det pedagogiska arbetet med fokus på att skapa en lärmiljö som blir tillgänglig för eleverna och möjliggör flexibilitet. Rektorn ger det stöd som behövs för att lärare och personal ska kunna genomföra undervisning och styr kompetensutveckling utifrån identifierade behov samt organiserar det pedagogiska arbetet så att personalen får möjlighet att samverka.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Granskningen visar att rektorn kontinuerligt följer upp arbetet inom skolan genom dokumentation och olika möten. Av intervju med rektorn framgår att hen skaffar sig en bild av verksamheten genom att ta del av ett brett underlag och genom att ha ett nära samarbete med skolans övergripande specialpedagog. Exempelvis tar rektorn del av lärarnas dokumentation i lärplattformen, specialpedagogens kartläggningar och hens iakttagelser från undervisningen. Kunskap om enskilda elevers progression tar rektorn reda på via regelbundna möten som benämns elevdiskussioner. På elevdiskussionerna deltar undervisande pedagoger, specialpedagog och ibland rektorn och fokus ligger på enskilda elevers nuläge, progression och eventuellt behov av stöd. Rektorn har därutöver påbörjat ett nytt arbete kring planen mot diskriminering och kränkande behandling och tar genom det arbetet in lärarnas beskrivningar av elevernas trygghet, genom elevenkäter, lärarnas observationer och en enkät riktad till elevernas vårdnadshavare.

Granskningen visar att rektorn gör analyser av insamlat underlag och vidtar nödvändiga förbättringsåtgärder, men åtgärderna är inte förankrade hos all personal. Av intervjun med rektorn och elevhälsan liksom av inkommen dokumentation framgår att rektorn i sin analys sett att fokus i utbildningen legat mer på omvårdnad än på lärande och kunskapsutveckling. Detta tillsammans med ett ökat elevantal har lett till att rektorn identifierat ett behov av att utveckla skolans så kallade elevdiskussioner, både vad gäller innehåll och struktur. Vidare har rektorn identifierat ett behov av att utveckla elevhälsans arbete mot ett fokus på främjande och förebyggande insatser snarare än åtgärdande. Rektorn har därför avsatt regelbunden tid för att skolans elevhälsoteam ska träffas och diskutera sitt gemensamma uppdrag. Vidare beskriver både elevhälsan och rektorn att förbättringsåtgärden att utveckla elevhälsan har sin grund i att elevhälsans professioner inte har varit intakt och att det krävs ett omtag för att driva ett förebyggande och främjande arbete i förhållande till åtgärdande arbete. Därtill berättar rektorn att hen har identifierat att kommunikationen och samarbetet mellan arbetslag behöver vidareutvecklas för att öka både samsynen mellan de olika inriktningarna och ge mer insyn i de olika arbetslagens arbetssätt. Dock framgår det av intervjuerna med lärarna att rektorn inte tydliggjort hur skolans pågående förbättringsåtgärder bygger på rektorns analys trots att det framgår av inskickad dokumentation att en av de viktigaste prioriteringarna för kommande åren är att all personal ska vara och känna sig delaktiga i skolans systematiska kvalitetsarbete. Lärare beskriver att de inte kan svara på vilka förbättringsåtgärder som rektorn vidtar utan nämner att förändringen som skett endast är att de nu är färre lärare än tidigare, dock fler elevassistenter. Det leder, enligt lärarna, till en kvalitetssänkning, då de behöver handleda elevassistenter trots att tillräcklig tid inte finns avsatt.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn organiserar det pedagogiska arbetet med fokus på att skapa en lärmiljö som blir tillgänglig för eleverna och möjliggör flexibilitet. Av intervjuer med lärare, elevassistenter och rektorn framgår att det pedagogiska arbetet har fokus på en tillgänglig lärmiljö som ska gynna elevernas lärande. I intervju med lärare och elevassistenterna samt av observationer framkommer exempelvis att den fysiska miljön är anpassad efter målgruppen, men att det finns en viss trångboddhet. Exempelvis har rektorn gjort inköp och möblerat om för att optimera nyttjande av de ytor som finns samt investerat i en ny toalett med lift. Därtill har rektorn inventerat och konstaterat ett behov av fler lokaler vilket bland annat har lett till en ökning av lokaler hösten 2023. Det finns goda kunskaper om hur den pedagogiska miljön ska utformas med hjälp av pedagogiska metoder såsom tydliggörande pedagogik i form av bildstöd där skolans övergripande specialpedagog används som stöd, på uppdrag av rektorn. Vidare framkommer det att eleverna har möjlighet till flexibel läsning inom både skolenheten och i grundskolan. Exempelvis har en elev som läser inriktning ämne tidigare haft all sin undervisning i en grupp som läser ämnesområde då det gett hen de bästa förutsättningar att utvecklas. I intervjun med de äldre eleverna framkommer att flera av eleverna deltar i grundskolans undervisning i några ämnen, men bedöms enligt anpassad läroplan. I intervju med rektorn och elevhälsan framkommer att undervisande lärare har ansvar att signalera till skolans övergripande specialpedagog om läraren anser att en elev skulle vara gynnad av att läsa flexibelt eller på annat sätt ändra i sin studieplan. Specialpedagogen tar del av lärarens material, gör lektionsobservationer samt kartlägger eleven för att kunna lämna ett underlag till rektorn som därefter tar beslut gällande elevernas studieplan.

Rektorn ger det stöd som behövs för att lärare och personal ska kunna genomföra undervisning och styr kompetensutveckling utifrån identifierade behov. I intervjuer med rektorn, elevhälsan och elevassistenterna framkommer att alla nyanställda får en övergripande utbildning kring intellektuell funktionsnedsättning i kombination med andra neuropsykiatriska funktionsvarianter av skolans övergripande specialpedagog. I flertalet av intervjuerna framkommer att lärare som inte har behörighet för skolformen erbjuds att läsa in behörighet via lärarlyftet. Av intervjuer med rektorn och representant för huvudmannen framkommer att de kompetenssatsningar som huvudmannen ger i samråd med rektorn inte är specifika för någon skolform utan kan praktiseras inom alla skolformer. Exempelvis berättar både rektorn och representant för huvudman att kompetensutvecklingen handlar om hur ledarskapet kan utvecklas i klassrummet oberoende skolform och att det språkutvecklande arbetssättet kan appliceras inom anpassad grundskola. Enligt representant för huvudmannen står nyanlända elever för en stor del av det ökade elevunderlaget och således är det viktigt

att skolans personal deltar i kompetensutbildningen utöver de insatser som genomförs på skolan i form av utbildning kopplat till neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. I intervju med elevhälsa och rektorn framkommer även att all personal ingår i ett nätverk i länet och ska träffa professioner från andra anpassade grundskolor under en heldag längre fram i höst i syfte att lära av varandra.

Granskningen visar att rektorn organiserar det pedagogiska arbetet så att personalen får möjlighet att samverka. Av det inskickade materialet samt av intervjuer framgår det att det finns två konferenstider varje vecka. Rektorn berättar att lärarnas önskan om en stor flexibilitet kring innehållet på möten har gjort att hen använder sig av perioder när hen önskar återkoppling på specifika frågeställningar istället för helt styrda möten. Arbetslagen leds av arbetslagsledare på de två inriktningarna. Vidare framgår det av alla intervjuer på skolan att varje lärare och elevassistent har en gemensam tid varje vecka för att diskutera det gemensamma arbetet. Därtill finns det möte för elevassistenter som leds av rektorn alternativt den övergripande specialpedagogen med innehåll som är riktat till elevassistenternas uppdrag.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

Rektorn bör tydliggöra och motivera hur skolans förbättringsåtgärder är framtagna för att skapa större delaktighet i utvecklingsarbetet hos skolans personal.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn kontinuerligt följer upp arbetet inom skolan samt planerar och genomför förbättringsåtgärder för att utveckla verksamheten. Däremot är det otydligt för personalen vilka analyser rektorn gör och vilka förbättringsåtgärder som vidtas samt hur uppföljning genomförs. För att vidtagna förbättringsåtgärder ska få effekt är det av vikt att all personal ges insikt i hur de är framtagna, vilken effekt de ska ges samt hur arbetet ska följas upp.

Av 4 kap. 3-4 §§ skollagen framgår att rektorn ansvarar för att utbildningen systematiskt och kontinuerligt planeras och följs upp, att orsakerna till uppföljningens resultat analyseras och att insatser i syfte att utveckla utbildningen genomförs. I läroplanen framgår att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna¹. Enligt Skolverkets allmänna råd bör rektorn sammanställa enhetens resultat och se till att det finns underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkar måluppfyllelsen,

¹ Läroplanen för anpassad grundskola 22, avsnitt 2.8

samt se till att det utöver uppföljning genomförs utvärderingar av särskilt identifierade områden inom enheten. På enhetsnivå är det viktigt att rektorn fattar beslut om de insatser som ska genomföras. Beslutet behöver fattas utifrån enhetens gemensamma analys och bedömning av vad som ska utvecklas under t.ex. det närmaste året men även sett över en längre tidsperiod. På så sätt blir behoven väl förankrade i organisationen och möjligheterna ökar för utvecklingsarbetet att bli en del av det dagliga arbetet. För att utvecklingsarbetet ska bli framgångsrikt krävs att de planerade insatserna är väl förankrade hos all berörd personal. Rektorn behöver därför ha en dialog med personalen om vad enhetens insatser ska leda till och om vad som är realistiskt att uppnå.²

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tydliggör för personalen vilken data och empiri hen tar del av för att skaffa sig en nulägesbild av skolan och vad analysen av materialet visar. Analysen bör delges personalen samt dess koppling till de utvecklingsområden och förbättringsåtgärder som tas fram inför kommande läsår. Det är även av vikt att personalen vet vad åtgärderna ska leda till och hur uppföljning ska genomföras. I arbetet behöver rektorn sedan följa upp att de beslutade förbättringsområdena genomförs och ger önskad effekt.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 §, 11 kap. 2, 6 och 11 §§ skollagen.

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1

Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8

Rektorns ansvar och 3. Kursplaner.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattade motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och att strukturen är bekant för eleverna. Vidare visar granskningen att eleverna får samarbeta och lära tillsammans. Ett aktivt lärarstöd genomsyrar undervisningen och lärarna använder i flera avseenden individanpassade hjälpmedel för att göra undervisningen mer tillgänglig. Granskningen visar att

² Skolverket (2015): Skolverkets allmänna råd med kommentarer Systematiskt kvalitetsarbete- för skolväsendet, s. 26-26, s. 34, s. 37.

undervisningen består av olika typer av uppgifter och aktiviteter, men i vissa avseenden möjliggör inte undervisningen individanpassning.

Strukturerad undervisning

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och att strukturen är bekant för eleverna. Av intervjuer med elever, lärare och elevassistenter framgår att lärarna använder samma struktur varje dag för att skapa förutsägbarhet och trygghet för eleverna. Eleverna, lärarna och elevassistenterna berättar att lärarna använder sig av både veckoschema, dagsschema och uppskriven lektionsplanering för att tydliggöra strukturen, vilket även observerades under besöket. I intervju med lärare framkommer att de arbetar med gemensam samling på morgonen vilken innehåller genomgång av vilken veckodag det är, vilka dagens lektioner är samt vad som serveras till skollunch. Vidare berättar elevassistenterna att mottagandet vid skolskjuts ser likadant ut varje morgon och att eleverna erbjuds samma utbud av aktiviteter varje dag innan lektionsstart som ett led att skapa förutsägbarhet för eleverna. Eleverna ger ett samstämmigt svar att de vet vad som ska hända när de kommer till skolan, samt hur skoldagen börjar i klassrummet. Det framkommer även i intervjuerna att de flesta lärare presenterar lektionernas innehåll genom att skriva upp lektionens olika moment på tavlan tillsammans med kompletterande bildstöd.

Vidare visar granskningen att eleverna får samarbeta och lära tillsammans. Av intervjuerna med lärarna framgår att lärarna skapar aktiviteter där eleverna får lära tillsammans och av varandra i olika situationer under skoldagen. Exempelvis använder lärarna gruppuppgifter där eleverna får arbeta tillsammans med att lösa gemensamma problem och matsituationen och samlingar används för att träna på den sociala interaktionen och samspelet. Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn, inskickat material och lektionsobservationer framgår att lärarna planerar sin undervisning utifrån läroplanens mål och att lektionernas olika moment har ett tydligt syfte. Vidare framkommer i intervjun med lärarna att de utgår från det centrala innehållet och kriterierna i sin planering för att sedan bygga upp undervisningen utifrån dessa aspekter samt att lärarna tar in elevernas erfarenheter och uppskattade moment från tidigare undervisning. Lärarna beskriver att de konkretiserar syftet med undervisningen och de olika momenten för eleverna och kopplar det till deras vardag.

Varierad och stimulerande undervisning

Granskningen visar att ett aktivt lärarstöd genomsyrar undervisningen. Av intervjuer med lärare, elevhälsan och elever framgår att lärarna och elevassistenterna använder sig av olika metoder och strategier för att eleverna ska komma igång med sitt skolarbete och bibehålla engagemanget under lektionen. Exempelvis berättar lärare,

elevassistenter och elever att personalen vid behov ger enskilda instruktioner och förklarar på nya sätt om eleven behöver hjälp att ta sig an uppgiften. Lärarna berättar även att de kompletterar sina instruktioner med bildstöd på tavlan samt alternativ kompletterande kommunikation som stöd, vilket observeras under lektionerna. Vidare framkommer det i intervjuer att det finns både spontana och mer styrda samtal mellan lärarna och elevassistenterna för att utveckla samsynen kring hur stödet runt eleverna ska se ut och hur stödet kan behöva justeras efter elevers utveckling. I intervjuerna med lärarna framkommer att ett gott och nära samarbete bygger på att elevassistenterna och lärarna känner varandra. Elevassistenterna beskriver att de upplever ett gott samarbete med lärarna som leder till att diskussionerna kring arbetet hur man stöttar och hjälper eleverna utvecklats till det bättre under de senaste åren. Som stöd i detta arbete har både lärarna och elevassistenterna skolans övergripande specialpedagog att rådfråga.

Vidare visar granskningen att lärarna i flera avseenden använder individanpassade hjälpmedel för att göra undervisningen mer tillgänglig. Av intervjuer med lärarna och elevassistenterna samt lektionsobservationer framgår att lärarna använder olika hjälpmedel i undervisningen. Exempelvis används tidshjälpmedel, samtalsplatta och synutrustning för att göra undervisningen tillgänglig för alla elever. Det finns även lärare som använder sig av alternativ kompletterade kommunikation för att elever som har svårt att uttrycka sig i tal ska kunna öka sin kommunikationsförmåga.

Granskningen visar att undervisningen består av olika typer av uppgifter och aktiviteter, men i vissa avseenden möjliggör inte undervisningen individanpassning. I intervjuerna med lärarna framkommer att de använder sig av olika aktiviteter så som lärarledda genomgångar och uppgifter med efterföljande film, gruppuppgifter med olika svårighetsgrad och enskilt arbete under en lektion för att skapa en variation och balans. Det finns exempel på att lärare väljer arbetssätt utifrån gruppens behov för att möjliggöra anpassade uppgifter för eleverna. Exempelvis så använder lärare både praktiska och teoretiska uppgifter i grupp och enskilt när de arbetar inom olika områden som till exempel mönster eller motorik. Lärare ger exempel på att eleverna ges möjlighet till flera olika aktiviteter under en lektion som alla tränar samma moment, men på olika sätt, vilket även ses under observation. Däremot är det inte så att alla elever får en undervisning där individanpassning ges. Lärare berättar att de upplever att de inte har möjlighet att anpassa uppgifter och aktiviteter individuellt, i den utsträckning de önskar, för att ge alla elever den stimulans de behöver. De lyfter fram att det kan vara enklare i exempelvis svenska och de praktisk estetiska ämnena, men svårare i de samhällsorienterande ämnena. Enligt lärare planerar de nivån på undervisningen så att alla elever i gruppen kan delta, vilket enligt dem begränsar vissa elevers möjligheter till att utvecklas från den nivån de befinner sig på. I intervju med

elevassistenter framkommer även att de upplever att elever som studerar ämnen undervisas som en homogen grupp, att alla elever gör samma uppgifter, vilket även observerades vid några lektioner.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under rektorns ledning, utveckla arbete med att anpassa undervisningen så att den möter samtliga elevers nivå. Skolinspektionens granskning visar att undervisningen i vissa delar anpassas för att möta elevers och elevgruppers behov, men att det finns elever som inte får en fullt anpassad undervisning som behövs för att de ska utvecklas så långt som möjligt.

Av skollagen 3 kap. 2 § framgår att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Av skollagen 11 kap. 2 § framgår vidare att anpassad grundskola ska ge elever med intellektuell funktionsnedsättning en för dem anpassad utbildning som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

I läroplanen för anpassad grundskola står det vidare att läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga³. Av läroplanen framgår vidare att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.⁴ Det framgår också att skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas

³ Lgr22, 2.2 Kunskaper

⁴ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever.⁵

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn i det fortsatta arbetet med att anpassa undervisningen, organiserar lärarnas samverkan på ett sätt så att lärare ges möjligheter att gemensamt utveckla undervisningen så att den ytterligare möter elevernas behov och förutsättningar. Exempelvis genom att organisera så att lärare genomför auskultationer hos varandra och tar del av varandras undervisning och planering och att de i efterföljande diskussioner delger varandra metoder och arbetssätt. Därtill är det av stor vikt att rektorn följer upp att dessa kollegiala diskussioner leder till avtryck i undervisningen så att alla elever gynnas.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Författningsstöd

1 kap. 4–5 och 10 §§, 3 kap. 2 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§ och 11 kap. 2 § skollagen. Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattade motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att skolan genom olika metoder tar redan på elevernas, vårdnadshavarnas och personalens uppfattning av tryggheten på skolan och utifrån dessa genomför nödvändiga insatser. Vidare visar granskningen att det bedrivs ett trygghetsskapande arbete på skolan där socialt umgänge utanför den egna undervisningsgruppen ingår. Däremot saknas ett planerat arbete där studie- och yrkesvägledaren ingår, som syftar till att ge eleverna förutsättningar till ett aktivt deltagande i samhället.

Trygghet i sociala sammanhang

Granskningen visar att skolan genom olika metoder tar redan på elevernas, vårdnadshavarnas och personalens uppfattning av tryggheten på skolan och utifrån dessa genomför nödvändiga insatser. I intervjun med rektorn framkommer att det har förts gemensamma diskussioner på skolan gällande vilka metoder som ska användas

⁵ Lgr22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Varje skolas utveckling.

för att kunna ta fram ett brett underlag att analysera gällande elevernas upplevda trygghet på skolan. Diskussionerna har lett fram till att personalen använder olika metoder i de olika elevgrupperna, såsom enkäter, samtal med hjälp av bildstöd och observationer eftersom eleverna har olika förmåga att kunna uttrycka sina åsikter. Enkäter till vårdnadshavare och personal har utarbetats av rektorn och tjänsteman på förvaltningen för att komplettera elevernas bild av tryggheten på skolan. Av inskickade materialet "Årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling 2023/2024" framgår att personalen genomfört ommöbleringar, omorganiserat rastvärdarna samt utökat användandet av bildstöd och tidshjälpmedel. Detta för att tydliggöra för eleverna vad som gäller i olika situationer så som omklädnad och matsituationer i syfte att öka tryggheten. I intervju med elevassistenter, lärare och elevhälsan framkommer att personal har en stor medvetenhet kring att ett gott trygghetsskapande arbetet bidrar till att eleverna får en mer positiv inställning till lärande och att det gynnar elevernas personliga utveckling.

Granskningen visar att det bedrivs ett trygghetsskapande arbete på skolan där socialt umgänge utanför den egna undervisningsgruppen ingår. Av intervjuer med lärare, elevassistenter och rektorn framgår att den höga vuxennärvaron och de vuxnas förmåga att skapa nära och förtroendefulla relationer till eleverna skapar en god trygghet för eleverna. Vidare framkommer att det genomförs olika gemensamma aktiviteter inom skolenhetens olika elevgrupper, exempelvis gemensamma högtidsdagar och utflykter, där eleverna får möta elever utanför sin egen undervisningsgrupp. I flertalet av elevernas vardag finns även naturliga mötesplatser så som skolans café, matsal och korridorer där eleverna i den anpassade grundskolan möter elever från grundskolan. I intervjuer framkommer att samverkan med grundskolan har minskat under de senare åren, och att de gemensamma aktiviteterna som förr fanns mellan skolformerna nu inte är aktiva, vilket lärarna beskriver beror på en förändrad skolorganisation.

Deltagande i samhällslivet

Granskningen visar att det inte genomförs ett planerat arbete där personal med studie- och yrkesväglednings kompetens ingår, för att ge eleverna förutsättningar till ett aktivt deltagande i samhället. Av intervjuer framgår att eleverna får upplevelser utanför skolan så som exempelvis aktiviteter inom Skapande skola, utflykter i närmiljön, besök på museum och på naturskolan samt regelbunden simundervisning och idrottsaktiviteter. Lärare berättar att de ibland åker kollektivtrafik, men att skolans buss eller personalens privata bilar oftast används då det är resurskrävande att åka kollektivt. I intervjuerna med lärarna och elevassistenterna framkommer att aktiviteterna som erbjuds från kommunen, som till exempel Skapande skola, inte är

anpassade efter deras målgrupp. De aktiviteterna som genomförs planeras av lärarna för att ge eleverna upplevelser och i några fall möjliggörs större utflykter genom att lärarna söker fonder för att få medel till utgifterna. Det framkommer att lärarna och elevassistenterna via lektionerna i ämnena och i ämnesövergripande tema knyter an undervisningen till samhällets olika funktioner samt pratar om framtida begränsningar och möjligheter utifrån kön och yrke och att de försöker motivera eleverna att gå och handla i affärer samt diskuterar alternativa betalningsmetoder så som Swish på hem- och konsumentkunskapen. Arbetet är dock inte planerat och systematiskt på övergripande skolnivå utan beroende på vilken personal som eleverna undervisas av. Vidare framkommer det i intervjuer med elevhälsa, lärare och elevassistenter att samarbetet med studie- och yrkesvägledaren endast är i anknytning till elevernas prao i årskurs åtta samt övergången till gymnasiet. Studie- och yrkesvägledaren är inte delaktig i planering av arbetet som ska ge eleverna förutsättningar till aktivt deltagande i samhällslivet och bidrar inte med specifik kunskap kring målgruppens behov och framtida möjligheter. I intervjun med rektorn framkommer att skolans personal gör olika aktiviteter för eleverna men att hen är medveten om att skolan behöver planera ett mer systematiskt arbete kring elevernas möjligheter att bli aktiva samhällsmedborgare och att studie- och yrkesvägledaren behöver vara delaktig i detta arbete.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med sin personal, skapa ett strukturerat och planerat arbete så att alla elever får delta i aktiviteter som bidrar till att ge förutsättningar för ett aktivt samhällsliv.

Granskningen visar att det inte finns ett systematiskt arbete, där personal med kompetens inom studie- och yrkesvägledning ingår, för att alla elever i den anpassade grundskolan ska få ta del av aktiviteter som gynnar deras möjlighet att bli aktiva samhällsdeltagare. Vissa aktiviteter genomförs men elevernas tillgång till olika aktiviteter i närsamhället kan variera beroende på vilken personal de undervisas av.

Av skollagen 2 kap. 29 § framgår att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Av 11 kap. 2 § skollagen framgår vidare att utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling, förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Av läroplanen för anpassad grundskola framgår bland annat att alla

som arbetar i skolan ska verka för att utveckla kontakter med arbets-, förenings- och kulturliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö och bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund. Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.⁶

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med sin personal samt studie- och yrkesvägledare utarbetar en plan som ser till att eleverna i samtliga årskurser får konkreta erfarenheter av närsamhällets arbets-, förenings- och kulturliv i syfte ge eleverna förutsättningar till ett aktivt deltagande i samhället. I arbetet bör perspektivet på hur eleverna får göra val utan att begränsas av traditionella föreställningar om kön finnas med samt hur den ökade digitaliseringen i samhället kan tränas. Eftersom en studie- och yrkesvägledare har särskild kunskap om förändringar i yrkeslivet, olika kompetenskrav och utbildningsvägar spelar dennes medverkan en viktig roll i skolans arbete med att förbereda eleverna för ett aktivt och självständigt vuxenliv. Även om studie- och yrkesvägledaren själv inte leder alla aktiviteter behöver hen handleda lärarna i planeringen av arbetet och vara ett stöd i genomförandet. Detta så att eleverna i den anpassade grundskolan ges goda möjligheter att under hela sin skolgång få praktiska erfarenheter av samhällets yrkesliv men även insikt i närsamhällets föreningsliv samt ta del av kulturutbud. Huvudmannen behöver bistå med goda och rätt förutsättningar för att rektorn ska kunna genomföra arbetet med kvalitet.

Bedömning och betyg

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§, 3 kap. 3, 5 och 7 §§ och 11 kap. 2, 3, 5, 11, 15–17, 19–23 §§ skollagen.

10 kap. 11 § skolförordningen.

Lgr22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg och 2.8 Rektorns ansvar.

⁶ Läroplanen för Anpassad grundskola, 2.6 Skolan och omvärlden

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan bedriver i flera delar ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattade motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att lärarna fortlöpande bedömer elevernas progression samt återkopplar progressionen till eleverna. Vidare visar granskningen att det till viss del finns möjligheter för lärare att samverka kring bedömningsfrågor och betygsättning, men att det inte är systematiskt och inte med fokus på att utveckla lärarnas bedömarkompetens.

Fortlöpande bedömning

Granskningen visar att lärarna fortlöpande bedömer elevernas progression samt återkopplar progressionen till eleverna. Av intervju med rektorn, elevhälsan och lärarna framgår att lärarna dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i skolans lärplattform samt gör individuella anteckningar om elevernas framsteg, och att även elevassistenterna bidrar med kunskap kring eleverna i bedömningen. Både i intervju och vid lektionsobservationer framkommer att lärarna bland annat använder fotografier och film för att dokumentera elevernas utveckling som en konkret metod för att återkoppla till eleverna. Exempelvis har lärarna kunnat visa för en elev hur hen har utvecklats i motorikbanan genom den fotodokumentation de haft från motoriklektionerna. Vidare framkommer det att lärarna ger återkopplingen till eleverna kontinuerligt och att återkopplingen ges i anslutning till elevernas prestation på ett så konkret och tydligt sätt som möjligt. Lärarna berättar även att den skriftliga återkopplingen till elever och vårdnadshavare görs vid utvecklingssamtal samt i slutet på terminerna. I intervju med elevhälsan och lärare framkommer att lärarna diskuterar sina bedömningar och elevernas kunskapsutveckling med varandra samt med skolans övergripande specialpedagog i syfte att finna fler metoder med fokus på att utveckla undervisningen utifrån elevernas förutsättningar och behov.

Samverkan

Granskningen visar att det till viss del finns möjligheter för samtliga lärare att samverka kring bedömningsfrågor och betygsättning, men att arbetet inte är systematiskt och inte med fokus på att utveckla lärarnas bedömarkompetens. Av intervjuer framgår att det finns en gemensam avsatt konferenstid per termin för all undervisande personal för att sambedöma inför betygsättning och omdömesskrivning. Vid dessa tillfällen deltar även de lärare som inte har all sin undervisningstid i den anpassade grundskolan. Vidare beskriver rektorn att hen har skapat en mötesstruktur och det finns bestämda områden och samtalspunkter som ska tas upp i lärararbetslagen under särskilda perioder under terminen. Lärarna beskriver att de

hade en grundlig genomgång när den nya läroplanen och det tillhörande kommentarmaterialet kom, men att det är länge sedan skolans lärare samtalade om till exempel värdeord. Vidare framkommer i intervjuerna med lärarna att fokus under diskussionerna som genomförs i lärararbetslagen nu inte ligger på styrdokument, de nationella bedömningsstöden eller värdeorden i betygskriterierna utan att det handlar om en sambedomning kring elevernas uppgifter. Dock framgår av intervju med lärare att de diskuterar och samverkar mycket med sina närmsta kollegor i det dagliga arbetet kring elevernas prestationer och i dessa samtal diskuteras läroplanens värdeord, men att det inte är styrt och lett av rektorn gällande upplägg och innehåll. Som tidigare nämnts i beslutet finns det avsatt tid varje vecka för lärare och elevassistent i de olika grupperna att diskutera gemensamma frågeställningar kring deras uppdrag och att det i dessa möten vid behov diskuteras bedömningar av elevernas arbete, men rektorn styr inte detta arbete. Vidare framkommer det i intervjuerna med elevhälsan och lärarna att bedömningar diskuteras i de mindre arbetslagen, men däremot inte mellan stadierna eller mellan personalen i anpassad grundskolas två inriktningar. I intervjun med elevhälsan framkommer att det finns ett behov av att utvidga arbetet kring bedömning. Lärarna berättar att det inte finns någon samverkan med verken grundskolor eller andra anpassade skolor, men att de framfört önskemål det. Det framkommer i intervju med rektorn att all personal på skolan ska ingå i en nätverksträff i länet för personal inom den anpassade grundskolan där olika gemensamma områden diskuteras och där bedömning och betygsättning är ett av dem, men att de inte deltog föregående år.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver styra innehållet på konferenser om bedömning och betygsättning i syfte att utveckla lärarnas bedömarkompetens.

Granskningen visar att rektorn skapat en mötesstruktur som möjliggör att personalen kan träffas, men att samverkan inte har fokus på styrdokumenten, de nationella bedömningsstöden och värdeorden i kriterierna. Granskningen visar även att viss samverkan mellan lärarna görs kring bedömningar, men att övervägande samverkan genomförs på lärarnas egna initiativ.

Av 1 kap. 9 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var den anordnas. En likvärdig utbildning innefattar även att elever bedöms på ett så likvärdigt sätt som möjligt. Enligt läroplan för anpassad grundskola har rektorn ansvaret för att personalen kontinuerligt ges möjligheter att

dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen⁷. Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer om betyg och provning, framgår bland annat att lärares arbete med samsyn är viktigt dels för att göra betygen så rättvisande och likvärdiga som möjligt, dels för att ge eleverna enhetlig information om betyg och betygssättning. Samsyn i tolkning av kursplaner är också viktigt för att skapa förutsättningar för likvärdig undervisning. Samsyn förbättrar även kvaliteten i lärares analyser och värderingar av de olika betygsunderlagens relevans vid betygssättningen. Vidare framgår att sambedomning bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen kan gå till⁸.

För att öka förutsättningarna för att eleverna vid skolenheten ska bedömas på ett likvärdigt sätt rekommenderar Skolinspektionen att rektorn kontinuerligt avsätter tid under läsåret för undervisande lärare att tillsammans få diskutera hur de allsidigt kan bedöma elevers kunskaper och hur de bör göra för att utforma ändamålsenliga bedömningssituationer. Rektorn behöver också följa upp att den avsatta tiden används på det sätt som det är tänkt. För att bedömningarna som görs ska förhålla sig till den nationella nivån är det viktigt att lärarnas diskussioner tar avstamp i de nationella bedömningsstöden eller andra verktyg som ökar likvärdigheten i deras bedömning och därmed ökar bedömarkompetensen. I arbetet bör det även ingå att diskutera bedömning av elevprestationer i förhållande till vad som anges i betygskriterierna samt hur nyckelbegrepp som exempelvis medverkar, deltar och bidrar kan förstås och tolkas i förhållande till respektive ämne och ämnesområde. För att kunna följa och utveckla arbetet kan rektorn förslagsvis delta vid tillfällen då lärare diskuterar bedömning.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

1 kap. 4 och 9–10 §§, 2 kap. 8–8 a, 11–13, 18, 25, 29 (undantag finns i 2 kap. 11 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare) och 34–36 §§, 4 kap. 3 och 8 §§ och 11 kap. 2 och 5 §§ skollagen.
Lgra22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, - Skolans uppdrag och - Varje skolas utveckling, 2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

⁷ Läroplanen för anpassad grundskola

⁸ SKOLFS 2022:417, s. 22-23

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattade motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att huvudmannen gör självständiga bedömningar av verksamheten med hjälp av ett brett underlag och nära dialog med rektorn. Huvudmannen styr och ger stöd till det utvecklingsarbete som förvaltning och rektorn genomför inom den anpassade grundskolan i syfte att skapa en hållbar organisation med god kvalitet. Huvudmannen ger rektorn ett anpassat stöd till rektorn och bidrar till och underlättar samverkan mellan olika skolenheter för att elever i den anpassade skolan inte ska bli isolerade. Däremot arbetar huvudmannen i begränsad omfattning för att långsiktigt gynna kontakter med omgivande samhälle.

Självständig aktör, långsiktighet och systematik

Granskningen visar att huvudmannen gör självständiga bedömningar av verksamheten med hjälp av ett brett underlag och nära dialog med rektorn. Utifrån enhetens verksamhetsplan, avvikelser från de uppsatta målen, elevernas måloppfyllelse och trygghetsresultat gör huvudmannen systematiskt bedömningar om utbildningens syfte uppnås. Processen kring det systematiska kvalitetsarbetet för den anpassade grundskolan ser likadan ut som för grundskolorna, men underlagen och resultaten som huvudmannen samlar in är utformade efter aktuell skolform. I intervju med representanter för huvudmannen framkommer att nämnden regelbundet får information om hur verksamhetens arbete med de uppsatta målen fortskrider, vilket gör att nämnden vid behov kan stödja verksamheten ytterligare. Enhetens kvalitetsdialog genomförs i nämnden för att tydliggöra styrkor och utmaningar i verksamheten samt ge möjlighet för alla berörda att ställa fördjupande och utvecklande frågor. Representanter för huvudmannen beskriver verksamhetens styrkor som personalens höga kompetens och långa erfarenhet av att arbeta med målgruppen samt elevernas trygghet och vårdnadshavarnas uttryckta nöjdhet.

Vidare visar granskningen att huvudmannen ger förutsättningar för att planera och genomföra en likvärdig utbildning. Exempelvis framkommer det i intervjun med huvudmannen att de identifierat en stor ökning av elevantalet inom skolformen, framför allt inom ämnesområde, vilket således lett till ökat behov av både lokaler och personalförstärkning. Detta har lett till ett aktivt arbete i förvaltningen med att skapa rutiner och processer för att tidigt kunna göra prognoser över antalet elever i skolformen. Som ett led i att skapa goda förutsättningar utifrån volymökning av elever har bland annat förskolornas specialpedagoger involverats i arbetet med att tidigare upptäcka de barn som eventuellt kommer bli mottagna i den anpassade skolformen

samt att informationen kring uppskjuten skolstart har synlig- och tydliggjorts. Utifrån behoven som identifierats har förvaltningschefen presenterat underlag till nämnden för att säkerställa att budget för nyanställningar finns samt att lokalförsörjning för skolformen vidare prioriteras.

Granskningen visar att huvudmannen styr och ger stöd till det utvecklingsarbete som rektorn genomför inom den anpassade grundskolan. I intervju med representanter för huvudman och rektorn framkommer att huvudmannen till exempel omorganiserat klassernas uppbyggnad så att alla elever nu har en klasstillhörighet i den anpassade skolan och inte i en klass på grundskolan. De har även tydliggjort lärarnas roll som mentorer till eleverna för att få en ökad likvärdighet inom skolformen. I intervju med rektorn framkommer att huvudmannen erbjuder alla lärare speciallärarutbildningen med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning via lärarlyftet. Vidare framkommer att alla nyanställda elevassistenter får en utbildning inom intellektuell funktionsnedsättning i kombination med andra diagnoser av enhetens övergripande specialpedagog. Som beskrivits under område 1 i detta beslut berättar representanterna för huvudmannen att personalen i den anpassade skolan deltar i de kommunövergripande kompetensinsatserna, då insatserna inte är specifika för någon skolform, utan kan appliceras i alla skolformer. Exempelvis har fortbildning genomförts kring rasism, språk och kunskapsutvecklande arbetssätt och ledarskapet i klassrummet.

Behovsanpassat stöd till rektorn och skolenheten

Granskningen visar att huvudmannen har god kännedom om verksamheten som bedrivs på Navetskolan och utifrån det ger ett anpassat stöd till rektorn. Av intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen framgår att verksamhetschefen har ett nära samarbete med rektorn för att stödja hen i de utvecklingsprocesser hen driver i verksamheten. Kommunikationen mellan rektorn och verksamhetschefen är tydlig och återkommande samt är på initiativ av båda parter. I båda intervjuerna framkommer att huvudman har varit ett stöd i att få fram lämpliga lokaler utifrån ökat elevantal samt att nämnden utökat budgeten för att möjliggöra rekrytering av en biträdande rektor till skolenheten. Huvudmannen skapar även förutsättningar för rektorn att delta i ett övergripande nätverk för rektorer som leder anpassade skolor. Inom detta nätverk finns även forum för verksamhetens specialpedagoger samt för huvudmannens representanter. Inom kommunen har samarbetet mellan rektorn för den anpassade skolan och elevhälsochefen utökats i syfte att ge rektorn insyn i de processer som handlar om hens verksamhet och om de bedömningar som görs för mottagande av nya elever.

Granskningen visar att huvudmannen på olika sätt bidrar till och underlättar samverkan mellan olika skolenheter för att elever i den anpassade skolan inte ska bli isolerade. I intervjun med rektorn och representanter för huvudmannen framkommer att den anpassade skolans lokaler ligger i närheten av varandra samt att lokalerna ligger i eller i närheten av grundskolor och förskolor, vilket gynnar möjligheterna till flexibilitet. Rektorn på den anpassade grundskolan har på uppdrag av verksamhetschefen gett information om den anpassade grundskolans verksamhet för kommunens övriga rektorer i syfte att ge en ökad förståelse av skolformen hos alla skolledare. Som tidigare nämnts i beslutet anser den anpassade skolans personal dock att de upplever att gemensamma aktiviteter mellan den anpassade grundskolan och grundskolan i form av exempelvis gemensamma högtidsdagar, friluftsdagar och naturliga mötesplatser har minskat de senaste åren. Förvaltningen har under de senaste åren arbetat fram en processbeskrivning för att bland annat säkra rättssäkra och trygga övergångar från förskolan och grundskolan till den anpassade grundskolan samt från den anpassade grundskolan till den anpassade gymnasieskolan. Exempelvis bidrar huvudmannen i detta arbete med stöd vid övergångar genom de olika kompetenserna från centrala barn- och elevhälsan.

Granskningen visar att huvudmannen i begränsad omfattning arbetar för att långsiktigt gynna kontakter med omgivande samhälle. I intervju med rektorn och representanter för huvudmannen framkommer att eleverna inom den anpassade grundskolan deltar i kommunövergripande projekt inom kulturlivet, men att det i övrigt inte finns ett utarbetat och strukturerat samarbete med aktörer inom det lokala närsamhället. Vidare framkommer det att huvudmannen inte är behjälplig med att se till att eleverna i den anpassade grundskolan har tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver stötta rektor i arbetet med att förbereda elever för ett aktivt deltagande i samhällslivet samt med att skapa kontaktytor i närsamhället.

Granskningen visar att huvudmannen inte ser till att ge personalen på Navetskolan stöd genom personal med kompetens inom studie- och yrkesvägledning i arbetet med att förbereda eleverna för samhällslivet. Detta handlar både om att eleverna ska få vägledning av personal med rätt kompetens för målgruppen inför val av framtida

utbildnings- och yrkesverksamhet samt att möjliggöra för eleverna att få konkreta erfarenheter av det lokala samhällets verksamheter under hela sin skolgång.

Av skollagen 2 kapitel 29 § framgår att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. I Läroplanen för den anpassade grundskolan står det att skolans mål är att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden, har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv, och har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder.⁹

Skolinspektionen rekommenderar huvudmannen att skapa förutsättningar så att eleverna i den anpassade grundskolan får en anpassad studie- och yrkesvägledning, både ur ett längre och kortare perspektiv. Det är av stor vikt att personalen som ger vägledningen har god kunskap om möjligheter och begränsningar inför kommande studie- och yrkesval samt att vägledningen ges på ett för målgruppen anpassat sätt. Vidare är det till fördel för alla elever inom den anpassade grundskolan om kontaktnätet och samverkan med aktörer i närsamhället och arbetslivet vidgas och att det finns en medveten strategi i arbetet. För att samverkan ska bli framgångsrik är det viktigt att huvudmannen bistår skolan med resurser och sina kontaktytor med närsamhället.

På Skolinspektionens vägnar

X Jenny Fahlman

Jenny Fahlman

Beslutsfattare

Signerat av: Jenny Fahlman

X Maria Lundin

Maria Lundin

Föredragande

Signerat av: Maria Lundin

I handläggningen av ärendet har även utredare Sandra Andersson och Anna Sundman Marknäs medverkat.

⁹ Läroplan för anpassade grundskolan, 2.6 Skolan och omvärlden

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer.
- Tre gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med elevassistenter.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En gruppintervju med representanter för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden, respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder och styr rektorn skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning, analys och förbättringsåtgärder och hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att utvecklas så långt som möjligt? I detta område granskas om undervisningen är varierad och stimulerande samt om den är strukturerad.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet? I detta område granskas hur skolan arbetar med social delaktighet och att skapa trygghet.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning bedrivs ett regelbundet och systematiskt arbete med att bedöma, analysera och dokumentera elevernas kunskaper i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling? I detta område granskas hur skolan arbetar med fortlöpande bedömning och samverkan i bedömningsarbetet.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning? I detta område granskas huvudmannen som självständig aktör, om det sker ett långsiktigt och systematiskt utvecklingsarbete, huvudmannens behovsanpassade stöd till rektor och om det sker en samverkan mellan skolformer och det omgivande samhället.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 19 och 20 september 2023. Digitala intervjuer hölls 21 och 22 september med rektorn samt representanter för huvudmannen. Besöket genomfördes av utredarna Maria Lundin och Sandra Andersson.

Navetskolan är en anpassad grundskola i Karlshamns kommun. Skolan har elever i årskurs 1 till 9 som läser inriktningarna ämne och/eller ämnesområde.